

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№2(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

*Elektron nashr. 638 sahifa,
2-fevral, 2026-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

O'quvchilarni intellektual rivojlantirishning psixologik omillari.....	22
<i>Ashurov Ramzidin Ramazonovich</i>	
Maktabgacha ta'limda bolaning kitobxonlik madaniyatini shakllantirishda oila bilan ishlashning nazariy asoslari	27
<i>Jumanova Fatima Uralovna, Allaberganova Munisa Begimboy qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tizimida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanishning metodologik asoslari	32
<i>Jo'rayeva Nargiza Tairovna, Bekbergenova Yulduz Tanirbergen qizi</i>	
Faoliyatli yondashuv asosida maktabgacha 6-7 yoshli bolalarda nutqiy ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasi	35
<i>Ziyodullayeva Mohirabonu Ikromjon qizi</i>	
Davlat ta'lim muassasalarida manfaatlar to'qnashuvini boshqarishning tashkiliy-huquqiy mexanizmlari ...	39
<i>Xaybatullaeva Sojidxon Ziyatullayevna</i>	
Umumta'lim maktablarida jismoniy tarbiya darslarining samaradorligini oshirishda integratsion yondashuv	42
<i>Kamoliddinov Mirzohid</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining mantiqiy tafakkurini rivojlantirishda interfaol metodlarning samaradorligi	45
<i>Kamoliddinova Dilnoza Axmadilaxanovna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarda kreativ faollikni rivojlantirish mexanizmlari.....	48
<i>Nurjanova Rayxan Urazbaevna</i>	
Sinf biologiya fanini o'qitishda TIMSS topshiriqlardan foydalanish metodikasi va baholash mezonlari	52
<i>Xaitboyeva Dilorom Rustam qizi</i>	
Qandli diabet tashxisli bemorlarda shaxs tuzilmasining emotsional komponentlari	56
<i>Sadikova Umida Botirovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirishda pedagogik diagnostikani amalga oshirishning natijaviyligi	60
<i>Maxmutazimova Yulduz Raxmatovna, Qodirova Shaxnoza Saidazim qizi</i>	
Kasbiy imij shakllanishida psixologik jihatlarning tafovutlari	64
<i>Aminova Dilnoza Orifjonovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktorlarining jamoa bilan ishlash jarayonida yetakchilik kompetensiyalarini rivojlantirish	69
<i>Abdiyeva Fazilat Fayzulla qizi</i>	
Kichik maktab yoshidagi bolalar shaxsi rivojlanishida psixologik moslashuvning tipik xususiyatlari	73
<i>Mirsaitova Guzal Baxodirovna</i>	
Oliy ta'lim tizimida variativ modellastirish asosida talabalarning kreativ faoliyatini rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarining qo'llanilishi	76
<i>Quvvatova Mohira Hikmatillayevna</i>	
Interfaol treninglar orqali o'qituvchilarning innovatsion fikrlashini rivojlantirish tajribasi	79
<i>Abdiyeva Shodiyona Yodgor qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda milliy qadriyatlar asosida axloqiy tarbiyani shakllantirishning ahamiyati.....	82
<i>Zulayxo Nazarova, Qarshiboyeva Muxlisa Ismatullo qizi</i>	
Ijodiy qobiliyatni o'stirishda pedagogik mahorat va innovatsion metodlar	85
<i>Mutallibova Odinaxon Mirzaolimjon qizi</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida olimpiadalarga tayyorlashda masalalar yechish texnologiyasi 11-sinf misolida	89
<i>Aslonov Xayrullo Shukrullo o'g'li</i>	

Bokschi qizlarni texnika taktikasini takomillashtirish.....	94
<i>Axmedov Latifjon G'ayrat o'g'li</i>	
Ixtisoslashtirilgan terminologiyaning asosiy lingvistik xususiyatlari	99
<i>Axmedova Dilnoza Anvarovna</i>	
Interfaol metodlar orqali zamonaviy darslarni tashkil etishning o'ziga xos tendensiyalari	102
<i>Bakirov Otabek Bo'ranovich</i>	
Boshqaruv psixologiyasi terminlarini tarjima qilishning metodologik muammolari	106
<i>D. J. Norboyeva</i>	
Raqamli transformatsiya sharoitida oliy ta'lim muassasalari talabalari ruhiyatiga virtual muhitning salbiy ta'siri	110
<i>Giyosov Ulug'bek Eshpulatovich, Turayeva Nigora Husniddin qizi</i>	
Hamshiralik ishida raqamli texnologiyalardan foydalanishning samaradorligi.....	113
<i>Rasulova Gulmira, Amonova Dildora, Abdurahmonov Aziz, Hakimova X. X.</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kognitiv qobiliyatlarni shakllantirishda zamonaviy pedagogik yondashuvlar	117
<i>Jumayev Xushboq Soatmumin o'g'li</i>	
Principles of Organising Autonomous Learning.....	121
<i>Khazratova Zukhra Mamaraimovna</i>	
Najot – ta'limda, najot-tarbiyada	124
<i>Mo'minova Manzura Mamasodiqjonovna</i>	
Educational Potential of Museum Pedagogy and Criteria for its Application in Developing Historical Thinking of Pre-Service History Teachers.....	127
<i>Niyozov Javlonbek</i>	
Landshaft dizayni vastasida bo'lajak maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyachilarining estetik va kreativ ko'nikmalarini rivojlantirish	131
<i>Radjapova Zuxra Tirkashevna</i>	
Abdulla Avloniy pedagogik merosida shaxs psixologiyasi masalalari.....	134
<i>S. O. Mamarasulov, D. A. Egamberdiyeva</i>	
TBL metodini qo'llash orqali o'quvchilarning madaniyati va ijtimoiy muloqot ko'nikmalarini rivojlantirish....	138
<i>Sodikova Oyshakhon Muxammadsodik</i>	
Pedagogik innovatsiyalarni boshqarishning nazariy-metodologik asoslari.....	142
<i>Soliqova Barno Sodiq qizi</i>	
Boshlang'ich ta'lim magistratura talabalarining ijodiy faolligini rivojlantirish shart-sharoitlari	146
<i>Yarmatov Shermo'min Rahmatovich</i>	
Формирование готовности родителей детей старшего дошкольного возраста к выполнению воспитательной функции в семье.....	149
<i>Атаджанова Сохиба Талиповна</i>	
Redjio pedagogik yondashuv asosida maktabgacha katta yoshdagi bolalarda mantiqiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish pedagogik muammo sifatida	152
<i>Djamilova Nargiza Nuritdinovna, Otahonova Marjona</i>	
Talabalarda algoritmik kompetentlikni rivojlantirishning sun'iy intellekt va Big Data Analytics asosida o'quv faoliyatini real vaqt rejimida kuzatuvchi va boshqaruvchi konseptual modelni takomillashtirish.....	155
<i>Kayumova Nazokat Rashitovna</i>	
Raqamli ta'lim muhitida chet tili o'qituvchilari va talabalar o'rtasidagi interaktsiyaning pedagogik samaradorligi va innovatsion mexanizmlari	163
<i>Eshonqulova Umida Xolmirzayevna</i>	
MTTlarda nutqni rivojlantirishga doir mashg'ulotlarda interfaol usullardan foydalanish texnologiyasi	168
<i>To'laboyeva Iqbolaxon Olimjonovna</i>	
Ta'lim jarayonidagi konfliktlar.....	173
<i>Abulova Mohigul Komiljonzoda</i>	
Talabalarining bolalarda ijtimoiy moslashuvni shakllantirishga kasbiy tayyorgarligini takomillashtirish	176
<i>Inomova Mahliyo Yusuf qizi</i>	

Shaxs tuzilmasida ma'naviy intellekt: nazariy-metodologik tahlil va psixologik interpretatsiya	179
<i>Mirxoliqova Charos Xabibullaevna</i>	
18-20 yoshli belbog'li kurashchilarning musobaqa oldi jismoniy tayyorgarliklari	183
<i>Muzafarov Muxammadali Maxsudovich</i>	
Talabalarda mustaqil ta'lim topshiriqlaridan foydalanib kasbiy madaniyatini rivojlantirishga zamonaviy yondashuvlar (boshlang'ich ta'limda tarbiya fani misolida)	187
<i>Yadgarova Surayyo</i>	
Maktab o'quvchilariga pedagogik ta'sir ko'rsatishda o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish	190
<i>Yo'ldoshova Shahlo Shukurullo qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini ma'naviy-ma'rifiy faoliyatga tayyorgarligini rivojlantirishning nazariy tahlili	194
<i>Yusupova Sanobar Odil qizi</i>	
Типология научного текста: от жанровой классификации к дискурсивной модели	197
<i>Бахтияр Катибжанович Саттаров</i>	
Взаимодействие педагога и семьи в профилактике и преодолении стресса у детей дошкольного возраста	201
<i>Г. С. Алиходжаева, Х. Рахимова</i>	
Условия эффективности инклюзивного образования	206
<i>Г. С. Алиходжаева, Л. О. Бекмуродова</i>	
Педагогическая готовность к обучению в школе детей билингов	211
<i>Г. С. Алиходжаева, Н. А. Ганиева</i>	
Педагогические условия формирования эмоционального интеллекта у дошкольников	216
<i>Джалилова Феруза Намазовна</i>	
Milliy meros va musiqiy madaniyatning yosh avlod tarbiyasidagi o'rni	219
<i>Zuhridin Azizov</i>	
Госпитальная школа как пространство поддержки и развития ребёнка (на примере госпитальной школы при детской клиники Синсиннати, США)	222
<i>Муминов Р. Р., Хакимова Н. Х., Набиева Г. Г.</i>	
Интерактивные формы работы в процессе профориентации детей дошкольного возраста	227
<i>Н. Т. Жураева, С. М. Ахмеджанова</i>	
Samarali hamkorlikdagi faoliyatga tayyorlashga oid yondashuvlar	231
<i>Hojiyeva Zulfiya O'ktamovna</i>	
Поэтапное вовлечение детей с расстройствами аутистического спектра в дошкольное инклюзивное образование: комплексный анализ научно-теоретических и практических подходов	234
<i>Сабина Рагимова Ровшан кызы, Айсель Масимова Арастун кызы</i>	
Umumta'lim maktablarida fizika fanini o'qitish metodikasini rivojlantirishda sun'iy intellektdan foydalanishni boshqarishni takomillashtirish	245
<i>Allaniyazova Bibigul Sarsenbay qizi</i>	
Boshlang'ich sinflarda ona tili va o'qish savodxonligi darslariga kreativ fikrlash asosida tayyorlash	248
<i>Botirova Jumagul Chori qizi</i>	
Boshlang'ich sinflarda fanlarni o'qitish metodikasini rivojlantirishda sun'iy intellektdan foydalanishni boshqarishni takomillashtirish	254
<i>Kaypova Gulnara Muratbaevna</i>	
Umumta'lim maktablarida tabiiy-ilmiy savodxonlik ko'nikmalarining rivojlantirish masalalari	257
<i>Davletova Hamida Xasan qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini ma'naviy axloqiy ruhda tarbiyalashning psixologik jihatlari	261
<i>Fayzullayev Ermat Majidovich, Ortiqova Mashxura</i>	
Orkestr va ansamblarning fan sifatidagi o'rni va tarbiyaviy ahamiyati	265
<i>Fayzullayev Ermat Majidovich</i>	
Maktab fizika darslarida interaktiv dasturlar va simulyatorlardan foydalanish metodikasi	269
<i>Xayriddinova Malikaxon Qodirxon qizi</i>	

Musiqada midi musiqiy cholg'ularning raqamli interfeysi.....	274
Omonov Xasanxon Sulaymonovich	
Karyera o'sishida gender tafovutlarning ahamiyati.....	277
Yulchiboyeva Nazokatxon Iqboljon qizi	
Bo'lajak musiqa o'qituvchilarining kreativlik sifatlarini rivojlantirishga ta'sir etuvchi pedagogik omillar	283
Omonov Xasanxon Sulaymonovich, Normuradova Nafisa Kuchkarovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning ekologik tarbiyasi – ijtimoiy pedagogik muammo sifatida	287
Kasimova Dilrabo Baxadirovna, Marjona Atoyeva Ismat qizi	
Ilk yoshdagi bolalar psixologiyasi va rivojlanish xususiyatlari.....	291
Kayumova Nargiza Mirziyatovna, Ne'matjonova Gulzira Ne'matjon qizi	
Jadid pedagogik tafakkurida "o'qituvchi" fenomeni.....	294
Xushbokov Oybek Uralovich	
Maktabga tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarida savol berish malakalarini shakllantirish	296
Erhanova Nasiba Absayitovna	
Musiqiy ta'limda xalq va zamonaviy qo'shiqlar vositasida maktabgacha yoshdagi bolalarning etnomadaniy komponentlarni shakllantirish	298
Qurbanova Muslima Shavkatbek qizi	
Umumta'lim maktablari o'quvchilarida tadbirkorlik ko'nikmalarini tarkib toptirish metodikasi (biologiya fani misolida).....	300
Akmalova Farida Dilmurod qizi	
Maktabgacha ta'limda adaptiv ta'lim texnologiyalari yordamida bolalar ijodkorlik ko'nikmasini shakllantirish mazmuni.....	304
To'xliboyeva Zuxra Abdumutal qizi	
Maktabgacha yoshdagi iqtidorli bolalar bilan ishlashda ta'lim texnologiyasi	308
Xudoyberdiyeva Durdona Baxodir qizi	
Pedagogik-psixologik qarashlarda otaning oiladagi o'rni haqidagi tasavvurlarni shakllantirish dinamikasiga oid fikrlar talqini.....	311
Karshiyeva Dilafuz Suyunovna, Maxamatova Munisa Mamirzo qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilariga ingliz tilini o'qitishning nazariy va amaliy asoslari	314
Axmatqulova Maxfuza Shuhrat qizi	
Integrativ yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarda interpersonal intellekt ko'nikmalarini rivojlantirish ...	318
G'ulomova Oychehra No'monjon qizi	
Etnomadaniy qadriyatlarni integratsiyalashgan ta'lim jarayonida maktabgacha yoshdagi bolalarga singdirishning samarali yo'llari	321
G'ulomxo'jayeva Mushtariy Elmurod qizi	
Boshlang'ich sinf ona tili darslarida grafik organayzerlardan foydalanish	324
Iroda Isroilova	
Buxoro iqlimi va tabiiy resurslaridan samarali foydalanish: ekologik va fizik-geografik yondashuv	329
Mardonova Saodat Muzaffarovna	
Effective Traditional and Innovative Approaches in English Language Teaching: Evidence From EFL Classrooms	333
Yuldoshev Khaydarbek	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining lug'at boyligini rivojlantirishda lingvopedagogik yondashuvning nazariy-metodologik asoslari.....	336
Allayarova Sojida Umirzakovna	
Механизмы использования цифровых педагогических технологий для обеспечения непрерывности образовательного процесса учащихся начальных классов в условиях длительного лечения	339
Турсунова Д. З., Холлиева Н. Х.	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida o'tkazilgan o'yin faoliyatlarini bolalar ovozi talaffuzining takomillashuviga ta'siri	342
Kattaxo'jayeva Shaxlohon Bohodirovna	

O'qituvchilar tayyorlashda pedagogik innovatsiyalar va milliy kontentni integratsiya qilish strategiyalari ...	344
<i>Rahmatova Feruza Qudrat qizi</i>	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarni maktab ta'limiga tayyorlash jarayonini tashkil etishda tizimli yondashuv	348
<i>Abdusamatova Nargiza Jamoliddinovna</i>	
Moliyaviy savodxonlik asoslarini shakllantirish uchun "Tejamkor bola" o'yinli ta'lim faoliyatini asosida ishlashni takomillashtirilish.....	352
<i>Rizayeva Munisxon Maxkamovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida byudjet hisobi standartlariga (BHS) muvofiq buxgalteriya hisobini tashkil qilish va yuritish tartib-qoidalari.....	356
<i>Boltayev Ahmad Rustamjonovich</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari moliyaviy munosabatlarning huquqiy asoslari	359
<i>Boymuradov Normurod Abdusadikovich</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida jismoniy tarbiya va sportni rivojlantirishning metodologik asoslari.....	362
<i>Ma'rufov Mansurbek Musajonovich, Xonimov Mirqosim Samatqul o'g'li</i>	
O'smirlarda liderlik xususiyatlarini rivojlantirishning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari.....	367
<i>Salayeva Dilafuz Buranovna</i>	
Pedagog nutq madaniyatining milliy va umuminsoniy qadriyatlarga ta'siri.....	370
<i>Toshtemirova Nigina Normurod qizi</i>	
Новые методы обучения устному переводу студентов-переводчиков.....	373
<i>Уринбаева Дилдора Утепбергеновна</i>	
O'quvchilarda axborot iste'moli madaniyatini rivojlantirishning pedagogik tuzilmasi	376
<i>Muxammadiyev Baxtiyor Jurayevich</i>	
Boshlang'ich ta'limda o'quvchilarning o'qish savodxonligini xalqaro mezonlar asosida rivojlantirish yo'llari	380
<i>Axrоров Voris Yunusovich, Botirova Ozoda Nasir qizi</i>	
Ta'lim sifatini baholashda raqamli texnologiyalardan foydalanishning o'rni (oliy ta'lim misolida)	385
<i>Axrоров Voris Yunusovich, Boltayeva Jaxona Ulug'bek qizi</i>	
Umumta'lim maktablarida 7-sinf biologiya fanini o'qitishda virtual laboratoriyalardan foydalanishning ta'lim samaradorligiga ta'siri	389
<i>Turakulova Mehriniso Nuriddinovna, Ruziqulova Nilufar Abdumajidovna, Allanzarova Natalya Aleuatdinovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni maktabga tayyorlashning mavjud holati va rivojlantirish strategiyalari ...	393
<i>Mamadaliyeva Mumtozbegin</i>	
6–7 yoshli bolalarning bilim olishga faol qiziqishini rivojlantirish metodikasi	396
<i>Artikova Muhayyo Botiraliyevna, Abduxolisova Gulsanam O'ktambek qizi</i>	
The Main Peculiarities of Abbreviations in Modern English.....	399
<i>Absalomova Aziza Baxodir qizi</i>	
Autizmli bolalarni maktab ta'limiga tayyorlashda bir qator terapiya va metodlardan foydalanish	404
<i>Yoqubova Hurriyat Burxonovna</i>	
Boshlang'ich ta'limda o'yinlar, virtual reallik va geymifikatsiya orqali o'quvchilarning motivatsiyasini oshirish.....	407
<i>Xaitova Nazokat</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijodiy ko'nikmalarini rivojlantirishda tabiiy materiallardan foydalanishning pedagogik usullari.....	411
<i>Rustamova Manzura Mirkamalovna, Qo'ziyeva Umriniso Muzaffar qizi</i>	
Bo'lajak muhandislarning loyihalash ko'nikmalarini klaster muhitida rivojlantirish modellari	415
<i>Eshonqulova Shafoat Ergashevna, Sherzod Eshonqulov</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotini rivojlantirish strategiyalarini ishlab chiqish	420
<i>Ermatova Mamlakat Qadirkulovna</i>	
9-sinf o'quvchilarini kasbga yo'naltirishda iqtisodiy ko'nikmalarni shakllantirish pedagogik muammo sifatida.....	423
<i>Eliboyeva Lola Sulaymonovna</i>	

Texnologiya asosidagi ingliz tili o'qitish va o'quvchi mustaqilligi: farmatsevtika talabalari misolida	427
<i>Ikranova Shohsanam Ravshanboy qizi</i>	
Maqollar asosida ingliz tili o'qitishning lingvodidaktik asoslari (Afg'oniston dariy tilli maktablar misolida) ..	430
<i>Samadi Nooria</i>	
Loyihaga asoslangan ta'lim texnologiyasi orqali talabalarda ijtimoiy mas'uliyat kompetensiyasini rivojlantirish tadqiqi	434
<i>Jo'rayeva Zebiniso Yo'ldosheva</i>	
Boshlang'ich sinfda tabiiy fanlarni o'qitish samaradorligini oshirishda innovatsion va zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish	440
<i>Yulchiyeva Zulfiya Baxodir qizi</i>	
Shaxsning individual intellektual rivojlanishi pedagogik muammo sifatida	444
<i>Ol'tiboyeva Kamola Sharofjon qizi</i>	
Boshlang'ich ta'limda o'yin texnologiyalaridan foydalanish orqali o'quvchilar qiziqishini aniqlash yo'llari ...	448
<i>Qalandarova Yulduz G'ayrat qizi</i>	
Проблемы физического воспитания студентов и пути их решения	454
<i>Ходжанов Азиз Рахимович</i>	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarda axloqiy qadriyatlarni shakllantirishda milliy ertaklardan foydalanish texnologiyasi	458
<i>Kayumova Nargiza Mirziyatovna</i>	
Jamiyatda sog'lom turmush tarzini tashkil qilishda jismoniy tarbiya va sport mutaxassislarining o'rni	461
<i>Dehqonova Mahmuda Ortiqovna</i>	
Yadro itqitish sport turida kuch tayyorgarligining biomexanik va funksional ahamiyati	466
<i>Djabbarov Axror Islomovich</i>	
Kompetensiyaviy yondashuv asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining didaktik tayyorgarligini takomillashtirish	469
<i>Axmedova Laylo Baxtiyor qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tayanch kompetensiyalarni rivojlantirishda shaxsga yo'naltirilgan strategiyalar	475
<i>Urazimbetova Aygul Aralbayevna</i>	
Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar nutqini rivojlantirishda kompyuter texnologiyalarining pedagogik imkoniyatlari	482
<i>Kamolova Yulduzxon Ma'murjon qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tashkil etishda ota-onalar bilan hamkorlikni amalga oshirish texnologiyasi	488
<i>Kasimova Dilrabo Baxadirovna, Jo'rabayeva Nozima Bekmurod qizi</i>	
Psixologik zo'ravonlik oqibatlarini bartaraf etishda psixokorreksion mexanizmlar	491
<i>Tursunpo'latova Zaxro Zafar qizi</i>	
Shifokorlar professional karerasi resurslari va ularning obyektiv ko'rsatkichlari o'rtasidagi bog'liqlikni o'rganish natijalari	496
<i>Arziqulov O'tkirbek Maxammatovich</i>	
Bolalarda maktabgacha ta'lim yoshidagi kommunikativ qobiliyatlarni rivojlantirishda ijodiy o'yinlarning o'rni	501
<i>Berdiyeva Umida G'oyibberdiyevna</i>	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarning neyropedagogik yondashuvlar asosida kognitiv rivojlantirishning mohiyati	505
<i>Aliyeva Odila Madamin qizi</i>	
Emotional Intelligence and Perceptive Ability: Keys to Pedagogical Success	508
<i>Abdurakhimov Shokhasim Abdurakhmonovich</i>	
Bo'lajak logopedlarni og'ir nutq nuqsonli bolalar bilan ishlashga tayyorlashning nazariy asoslari	511
<i>Achilova Sevara Djasirkulovna</i>	
Abdulla Avloniy pedagogik g'oyalarini zamonaviy boshlang'ich ta'lim bilan integratsiyalash	515
<i>Daliyeva Eliza Zokir qizi</i>	

Talabalarda ma'naviy-axloqiy sifatlarni rivojlantirishda Mahmud Qoshg'ariy merosidan foydalanish.....	519
<i>Eliboyeva Lola Sulaymonovna, Ravshanova Sarvinoz O'ktamjon qizi</i>	
Derivation and Nominalization in Medical Terminology: A Comparative Model of Term and Process Name Formation in English and Uzbek	523
<i>Gulnigor Yazdonkulova</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning nutq buzilishlarida pedagogik-psixologik korreksiya usullari hamda mexanizmlari.....	526
<i>Jo'rayeva Muattar Abdumajit qizi</i>	
Ta'lim sifatini boshqarishga tizimli yondashish hamda pedagogikada PDCA modelining ahamiyati	530
<i>Jumanazarova Gullola Yoqubjanovna, Xolmatova Maftuna Turdimat qizi</i>	
Sun'iy intellekt asosidagi ta'lim vositalarining kimyo ta'limidagi o'rni.....	535
<i>Jumaniyazova Mahliyo Qahramonovna</i>	
Inklyuziv maktab sharoitida kichik maktab yoshidagi bolalarda ijtimoiy-perseptiv tajribani shakllantirish ...	539
<i>Karimova Zulfiya Abduraxmanovna</i>	
Sirdaryo viloyati toponimlarining shakllanish jarayonlari	543
<i>Kenjayeva Iroda Alisherovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni maktab ta'limiga tayyorlashda art texnologiyalardan foydalanishning nazariy-metodologik asoslari.....	546
<i>Mamatova Husnora Eshquvatovna</i>	
O'quvchi yoshlarning innovatsion fikrlashini rivojlantirish va uni amaliy faoliyat bilan integratsiyalash.....	550
<i>Mehmonova Nilufar Shuhratovna</i>	
Integrating Social-Emotional Learning in EFL Classrooms: Enhancing Language Proficiency and Emotional Intelligence.....	553
<i>Meylinorova Feruza Bakhtiyor qizi</i>	
Nodavlat ta'lim tashkilotlari pedagog-tarbiyachilarining malakasini oshirish mexanizmini takomillashtirish	559
<i>Muminova Nargiza Sabitdjanovna</i>	
TEACCH konsepsiyasi – autizm va kommunikativ buzilishlari bo'lgan bolalarni davolash va o'qitish dasturi	562
<i>Murodova Sarvigul Raxim qizi</i>	
Aksiologik yondashuvlar asosida bo'lajak pedagoglarda altruizm ko'nikmalarini shakllantirishning funksional modeli	566
<i>Norboyeva Moxigul Shavkat qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida o'yin texnologiyalari asosida bolalarning shaxsiy va ijtimoiy kompetensiyalarini takomillashtirish	569
<i>Norqulova Ma'mura Husniddin qizi</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarining 6-sinfida o'qitiladigan "Tabiiy fanlar"dan mashg'ulotlarni tashkil etish metodikasi.....	574
<i>Qo'qonboyeva Shaxlo Rafikjonovna</i>	
The Intersection of Science and Pedagogy: The Teacher's Role in Professional Evolution	580
<i>Rahimberdiyev Rustam Abdunasirovich, Shukurova Madina</i>	
Maktabgacha katta guruhlarida STEAM texnologiyasi bilan tanishtirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	583
<i>Rakhimova Laylo Hamidjon qizi</i>	
Hamshiralik ishida raqamli texnologiyalardan foydalanishning samaradorligi.....	586
<i>Rasulova Gulmira, Amonova Dildora, Abdurahmonov Aziz, Hakimova X. X.</i>	
Kurashchilarda muvozanat (balance) va ko'tarib uloqtirish texnikasi o'rtasidagi bog'liqlik	590
<i>Shermatov Gulom Qaxxorovich</i>	
O'qituvchi shaxsining o'zini o'zi rivojlantirishida akmeologik pozitsiyaning o'rni.....	594
<i>Xaitov Abdusolim Abdulkim o'g'li</i>	
Lego-qurilish, konstruksiyalash, robototexnika – STEAM ta'lim moduli sifatida	596
<i>Xamroyeva Sitara Samadovna</i>	

Raqamli jamiyatda o'smir yoshdagi o'quvchilarning huquqiy axborot olish madaniyatini rivojlantirish mexanizmlari	599
<i>Xayrullayev Axror Aktam o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'limda axborot kommunikatsiya texnologiyalari yordamida ta'limiy o'yinlarni loyihalash va joriy etish	602
<i>Xikmatova Moxinur Amir qizi</i>	
Boshlang'ich sinflarda tabiiy fanlar orqali kognitiv qobiliyatlarni rivojlantirish zamonaviy yechimlarini ishlab chiqish usullari	605
<i>Xolmo'minova Mohichehra Bahrom qizi</i>	
O'quvchilarning biologiyaga qiziqishini oshirishda innovatsion ta'lim metodlari	609
<i>Xudayberganova Madina Saotboy qizi, Abdiqodirov Murodxo'ja Alisher o'g'li, Nishanbayeva Arayim User qizi</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida shug'ullanuvchi voleybolchi qizlarning musobaqa oldi jismoniy va psixologik tayyorgarligini takomillashtirish metodikasi	612
<i>Xudoynazarova Sayyora Ravshanovna</i>	
Maktabgacha ta'limda milliy qadriyatlar asosida bolalarni axloqiy tarbiyalash texnologiyalari	618
<i>Yo'ldoshboyeva Gulmira Xushnudovna</i>	
Umumta'lim maktab seksiyasi uzunlikka sakrovchilarining jismoniy rivojlanganlik darajasi	621
<i>Zokir Akramov O'tkir o'g'li</i>	
Perseptiv qobiliyat: o'qituvchining o'quvchini tushunish sa'nati	625
<i>Zokirov Mirzaraxim Abdaliyevich</i>	
Ожидания и потребности родителей как основа продвижения услуг дошкольного образовательного учреждения в Республике Узбекистан	628
<i>Ким Ирина Николаевна, Аббосхонова Зухра Баходир кизи</i>	
Экспериментальная деятельность – метод развития здоровьесберегающей компетентности у детей старшего дошкольного возраста	631
<i>Ким Ирина Николаевна, Алиходжаева Райхон Шавкат кизи</i>	
Подготовка детей-билингвов к школьному обучению: интеграция цифровых и традиционных педагогических методов	634
<i>Ким Ирина Николаевна, Умарова Шоиста Рустамовна</i>	

BOLALARDA MAKTABGACHA TA'LIM YOSHIDAGI KOMMUNIKATIV QOBILIYATLARNI RIVOJLANTIRISHDA IJODIY O'YINLARNING O'RNI

Berdiyeva Umida G'oyibberdiyevna

Buxoro davlat pedagogika instituti,
Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
(maktabgacha ta'lim) magistranti

Annotatsiya: Mazkur maqolada maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarda kommunikativ qobiliyatlarni rivojlantirishda ijodiy o'yinlarning pedagogik ahamiyati yoritiladi. Unda bolalarning nutqiy faolligi, ijtimoiy moslashuvi hamda tengdoshlari bilan samarali muloqot o'rnatishida o'yin faoliyatining o'rni tahlil qilinadi. Ijodiy o'yinlarning turlari, ularning bolalar shaxsiy rivojiga ta'siri hamda muloqot ko'nikmalarini shakllantirishdagi metodik yondashuvlar ko'rib chiqiladi. Shuningdek, pedagoglar uchun o'yin jarayonini samarali tashkil etish, bolalarni faol muloqotga jalb qilish hamda ularning ijodiy va kommunikativ salohiyatini rivojlantirish bo'yicha amaliy tavsiyalar beriladi. Tadqiqot natijalari ijodiy o'yinlar bolalarning muloqotchanchligi, nutq madaniyati va ijtimoiy faolligini oshirishda muhim vosita ekanligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim, kommunikativ kompetensiya, muloqot faoliyati, ijodiy o'yin texnologiyalari, nutq rivojlanishi, ijtimoiy-kommunikativ rivojlanish, pedagogik yondashuvlar, shaxslararo muloqot, o'yin metodikasi, bolalar psixologiyasi.

Abstract: This article highlights the pedagogical importance of creative games in developing communicative abilities in preschool children. It analyzes the role of play activity in enhancing children's speech activity, social adaptation, and effective communication with peers. The study considers types of creative games, their impact on children's personal development, and methodological approaches to forming communication skills. In addition, practical recommendations are provided for educators on organizing play activities effectively, engaging children in active communication, and developing their creative and communicative potential. The findings demonstrate that creative games are an important tool for increasing children's sociability, speech culture, and social activity.

Key words: preschool education, communicative competence, communication activity, creative game technologies, speech development, socio-communicative development, pedagogical approaches, interpersonal communication, game methodology, child psychology.

Аннотация: В данной статье подчеркивается педагогическая значимость творческих игр в развитии коммуникативных навыков у детей дошкольного возраста. Анализируется роль игровой деятельности в развитии речевой активности детей, их социальной адаптации и эффективного общения со сверстниками. Рассматриваются виды творческих игр, их влияние на личностное развитие детей, а также методические подходы к формированию коммуникативных навыков. Кроме того, представлены практические рекомендации для педагогов по эффективной организации игрового процесса, вовлечению детей в активное общение и развитию их творческого и коммуникативного потенциала. Результаты исследования показывают, что творческие игры являются важным инструментом повышения общительности, речевой культуры и социальной активности детей.

Ключевые слова: дошкольное образование, коммуникативная компетентность, коммуникативная деятельность, технологии творческих игр, развитие речи, социально-коммуникативное развитие, педагогические подходы, межличностное общение, игровая методика, детская психология.

KIRISH

Bugungi kunda maktabgacha ta'lim tizimida bolalarning kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirish muhim pedagogik vazifalardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, maktabgacha yosh psixologiyasi nuqtayi nazaridan qalganda, bu davrda bolaning muloqot faoliyati, nutq rivoji hamda ijtimoiy-kommunikativ rivojlanishi faol shakllanadi. Shu sababli tarbiyaviy jarayonda samarali pedagogik yondashuvlar va innovatsion usullarni qo'llash zarurati ortib bormoqda. Maktabgacha ta'lim amaliyotida ijodiy o'yin texnologiyalari bolalarda shaxslararo

muloqot ko'nikmalarini shakllantirish, nutq rivojlanishini qo'llab-quvvatlash hamda ularning ijtimoiy moslashuvini ta'minlashda muhim vosita sifatida namoyon bo'ladi. O'yin metodikasiga asoslangan pedagogik faoliyat bolalarning ijodiy fikrlashi, faolligi va mustaqil muloqotga kirishish qobiliyatini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Mazkur maqolada maktabgacha yoshdagi bolalarda kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishda ijodiy o'yin metodikasi, uning pedagogik imkoniyatlari hamda bolalar psixologiyasi bilan bog'liq jihatlari ilmiy tahlil qilinadi. Mazkur muammoning ilmiy-nazariy tahlili shuni ko'rsatadiki, maktabgacha yosh davrida kommunikativ kompetensiyaning yetarli darajada shakllanmasligi keyingi ta'lim bosqichlarida bolalarning ijtimoiy moslashuvi, o'quv faoliyatiga kirishishi hamda shaxslararo munosabatlar tizimida faol ishtirok etishiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Shu bois maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarning muloqot faoliyatini rivojlantirishga yo'naltirilgan innovatsion pedagogik vositalarni ishlab chiqish va amaliyotga joriy etish dolzarb ilmiy-amaliy vazifa hisoblanadi.

Bu jarayonda, ayniqsa, ijodiy o'yinlarga asoslangan metodik yondashuvlar bolalarning nutq rivoji, emosional barqarorligi hamda ijtimoiy faolligini kompleks rivojlantirish imkonini beradi. Ijodiy o'yin texnologiyalarining samaradorligi shundaki, ular bolalarda tabiiy ravishda qiziqish uyg'otadi, erkin fikrlashni rag'batlantiradi hamda kommunikativ vaziyatlarni modellashtirish orqali real hayotiy muloqot tajribasini shakllantiradi. O'yin jarayonida bola tengdoshlari bilan hamkorlik qilish, fikr almashish, muammoli vaziyatlarni hal etish va ijtimoiy rollarni o'zlashtirish orqali ijtimoiy-kommunikativ rivojlanishning muhim komponentlarini egallaydi. Shu jihatdan ijodiy o'yin metodikasi nafaqat nutqiy faollikni oshirish, balki bolalarning shaxs sifatida shakllanishiga ham xizmat qiluvchi kompleks pedagogik tizim sifatida namoyon bo'ladi.

Zamonaviy pedagogik tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, maktabgacha yoshdagi bolalarda muloqot faoliyatini rivojlantirishda ijodiy o'yinlar samarali vosita sifatida namoyon bo'ladi. O'yin faoliyati bolalarga nafaqat ko'ngilochar mashg'ulot, balki nutqni mustahkamlash, emosional faollikni oshirish, shuningdek, tengdoshlari bilan hamkorlik qilish imkonini beradi. Shu jihatdan o'yin faoliyati pedagogik yondashuv sifatida qabul qilinib, bolalarning shaxs sifatida shakllanishida va kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishda asosiy vositalardan biri hisoblanadi. Ijodiy o'yinlar bolalarda nutq rivoji, fikr almashish ko'nikmalari va ijtimoiy tajribani kompleks rivojlantiradi, shuningdek, mustaqil qaror qabul qilish va tashabbuskorlikni rag'batlantiradi. O'yin jarayonida bola roli va dramatik vaziyatlarni boshdan kechiradi, bu esa shaxslararo muloqotning real sharoitlarini simulyatsiya qilish imkonini yaratadi. Shu bilan birga, konstruktiv va tasviriy o'yinlar orqali bolalarda ijodiy fikrlash va muammolarni hal qilish qobiliyati rivojlanadi, bu esa ularning muloqot jarayonidagi samaradorligini oshiradi.

Mazkur tadqiqotning ilmiy yangiligi ijodiy o'yin texnologiyalarining kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishdagi imkoniyatlarini pedagogik va psixologik integratsiya asosida yoritishga qaratilganligi bilan belgilanadi. Tadqiqot natijalari maktabgacha ta'lim amaliyotida pedagoglar uchun samarali metodik tavsiyalar ishlab chiqish, bolalarda muloqot madaniyatini shakllantirish hamda zamonaviy pedagogik innovatsiyalarni tatbiq etishda muhim nazariy va amaliy ahamiyat kasb etadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Maktabgacha yoshdagi bolalarda kommunikativ qobiliyatlarni rivojlantirish hamda ijodiy o'yin faoliyatining pedagogik ahamiyati masalasi ko'plab psixologik va pedagogik tadqiqotlarda keng yoritilgan. Xususan, L. S. Vygotskiy o'zining madaniy-tarixiy rivojlanish nazariyasida bolaning psixik rivojlanishida ijtimoiy muhit va muloqotning hal qiluvchi rol o'ynashini ta'kidlab, o'yin faoliyatini shaxs rivojining muhim omillaridan biri sifatida baholaydi. Uning fikricha, aynan o'yin jarayonida bola ijtimoiy tajribani o'zlashtiradi, nutqiy faollik va kommunikativ kompetensiya shakllanadi.

D. B. Elkonin maktabgacha yoshdagi bolalar o'yin faoliyatini chuqur tahlil qilib, roli o'yinlarning bolalarda ijtimoiy munosabatlar tizimini anglash, shaxslararo muloqotni rivojlantirish hamda nutq faolligini oshirishdagi ahamiyatini ilmiy asoslab bergan. Olim o'yinni maktabgacha yoshdagi bolalarning yetakchi faoliyati sifatida talqin qilib, aynan shu faoliyat orqali kommunikativ ko'nikmalar samarali shakllanishini ta'kidlaydi.

A. N. Leontyev faoliyat nazariyasi doirasida o'yin faoliyatining motivatsion va ijtimoiy jihatlariga e'tibor qaratib, bolalarda muloqot ehtiyoji va ijtimoiy tajribaning shakllanishida o'yinning ahamiyatini ko'rsatadi. Uning ilmiy qarashlariga ko'ra, ijodiy o'yinlar bolalarning kognitiv faolligi, nutq rivoji va ijtimoiy moslashuviga sezilarli ta'sir ko'rsatadi.

Zamonaviy pedagogik tadqiqotlarda ham ijodiy o'yin texnologiyalarining maktabgacha ta'lim jarayonidagi ahamiyati keng o'rganilmoqda. Tadqiqotchilar ijodiy o'yinlarning bolalarda mustaqil fikrlash, nutq madaniyati, hamkorlik ko'nikmalari hamda kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishdagi pedagogik imkoniyatlarini alohida ta'kidlaydilar. Shuningdek, maktabgacha ta'lim metodikasiga oid ilmiy ishlarda o'yin faoliyatining bolalar ijtimoiylashuvi, emosional rivoji va shaxs sifatida shakllanishiga kompleks ta'siri qayd etilgan.

Mahalliy pedagog olimlar tomonidan ham maktabgacha ta'lim tizimida bolalarning kommunikativ rivojlanishini ta'minlash, nutq faoliyatini faollashtirish hamda ijodiy o'yinlardan samarali foydalanish metodikasini tako-

millashtirish masalalari keng tadqiq etilmoqda. Ularning ishlarida o'yin metodikasining pedagogik innovatsiyalar bilan uyg'unlashuvi, ta'lim jarayonining interaktiv shakllarini qo'llash hamda bolalarning individual psixologik xususiyatlarini hisobga olish muhim omil sifatida ko'rsatib o'tiladi.

Umuman olganda, ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, maktabgacha yoshdagi bolalarda kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishda ijodiy o'yinlar samarali pedagogik vosita hisoblanadi. Biroq mazkur jarayonning metodik jihatlarini chuqurroq o'rganish, innovatsion pedagogik yondashuvlarni takomillashtirish hamda amaliy tavsiyalar ishlab chiqish bugungi kunda dolzarb ilmiy vazifalardan biri bo'lib qolmoqda.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqot maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarda kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishda ijodiy o'yin texnologiyalarining pedagogik imkoniyatlarini aniqlashga qaratilgan bo'lib, unda tizimli, shaxsga yo'naltirilgan hamda faoliyatga asoslangan yondashuvlar metodologik asos sifatida qabul qilindi. Tadqiqot jarayonida bolalar psixologiyasi, maktabgacha ta'lim pedagogikasi hamda zamonaviy pedagogik innovatsiyalar nazariyalariga tayangan holda ilmiy izlanish olib borildi.

Tadqiqotning nazariy bosqichida muammo yuzasidan psixologik-pedagogik adabiyotlar tahlili, ilmiy manbalarni qiyosiy o'rganish, umumlashtirish va tizimlashtirish metodlaridan foydalanildi. Ushbu jarayon ijodiy o'yin texnologiyalarining kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishdagi o'rni, muloqot faoliyatining shakllanish mexanizmlari hamda maktabgacha yosh psixologiyasiga oid ilmiy qarashlarni aniqlash imkonini berdi.

Amaliy bosqichda esa pedagogik kuzatish, suhbat, diagnostik topshiriqlar, pedagogik tajriba-sinov ishlari hamda natijalarni sifat va miqdoriy jihatdan tahlil qilish metodlari qo'llanildi. Kuzatish jarayonida bolalarning muloqot faolligi, nutq rivoji, tengdoshlari bilan hamkorlik darajasi hamda ijodiy o'yin jarayonidagi kommunikativ xatti-harakatlari o'rganildi. Pedagogik tajriba davomida maxsus ishlab chiqilgan o'yin metodikasi asosida kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishga qaratilgan mashg'ulotlar tashkil etildi.

Olingan natijalarni tahlil qilishda qiyosiy tahlil, umumlashtirish hamda interpretatsiya metodlaridan foydalanildi. Bu esa ijodiy o'yin texnologiyalarining bolalarning ijtimoiy-kommunikativ rivojlanishi, nutq faolligi va shaxslararo muloqot ko'nikmalariga ta'sir darajasini ilmiy asosda baholash imkonini berdi.

Shunday qilib, tadqiqot metodologiyasi kompleks yondashuv asosida tashkil etilib, nazariy tahlil va amaliy tajriba natijalarini uyg'unlashtirish orqali maktabgacha yoshdagi bolalarda kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishda ijodiy o'yinlardan foydalanishning ilmiy-metodik asoslarini aniqlashga xizmat qildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot jarayonida maktabgacha yoshdagi bolalarda kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishda ijodiy o'yinlarning samaradorligi turli metodlar yordamida tizimli ravishda o'rganildi. Kuzatish, pedagogik suhbat, diagnostik topshiriqlar va o'yin faoliyatini amaliy tajriba orqali baholash natijalari shuni ko'rsatdiki, ijodiy o'yinlar bolalarning muloqot faolligi, nutq madaniyati va shaxslararo hamkorlik ko'nikmalarini sezilarli darajada oshiradi.

Kuzatish natijalari asosida bolalarning o'yin jarayonida nutq faolligi va kommunikativ xatti-harakatlarini baholashda quyidagi tendensiyalar aniqlandi:

- 1. Nutq rivoji va ifodali nutq.** Ijodiy o'yinlar bolalarda fikrlarini so'z orqali erkin ifodalash qobiliyatini oshirdi. Masalan, dramatik o'yinlarda bola o'z roli doirasida muloqotga kirishadi, bu esa nutq madaniyati va dialogik ko'nikmalarni rivojlantirishga yordam beradi.
- 2. Shaxslararo muloqot.** Rolli va konstruktiv o'yinlarda bolalar tengdoshlari bilan hamkorlik qilgan holda muammolarni birgalikda hal qilishni o'rganadi. Bu holat ijtimoiy-kommunikativ rivojlanishni mustahkamlash, hamkorlik ko'nikmalarini shakllantirish va konflikt vaziyatlarini konstruktiv hal etishga tayyorlashga xizmat qiladi.
- 3. Ijodiy fikrlash va tashabbuskorlik.** O'yin jarayonida bolalar yangi ssenariylar yaratish, muammoli vaziyatlarni ijodiy yechimlar orqali hal qilish orqali mustaqil fikrlash va tashabbuskorlikni rivojlantiradi. Bu esa muloqot jarayonida o'z fikrini erkin ifodalash va boshqalarni tinglash ko'nikmalarini mustahkamlashga yordam beradi.
- 4. Emotsional faollik va ijtimoiy moslashuv.** O'yin faoliyati bolalarda ijobiy emotsiyalarni uyg'otadi, ijtimoiy muhitga moslashish qobiliyatini oshiradi hamda yangi kommunikativ vaziyatlarga tayyorlikni kuchaytiradi.

Amaliy tajriba natijalari shuni ko'rsatdiki, ijodiy o'yinlarni tizimli ravishda o'quv jarayoniga joriy etish bolalarda kommunikativ kompetensiyani sezilarli darajada rivojlanishiga olib keladi. Jumladan, eksperiment guruhida bolalarning nutq faolligi va muloqotga kirishish darajasi nazorat guruhiga nisbatan 30–40 foizga oshgan. Shu bilan birga, bolalar orasida hamkorlik, tinglash va o'z fikrini izchil ifodalash ko'nikmalarining rivojlanishi ham kuzatildi.

Shunday qilib, tahlil va natijalar shuni ko'rsatadiki, ijodiy o'yinlar maktabgacha yoshdagi bolalarda kommunikativ kompetensiyani shakllantirish, nutq rivoji va shaxslararo muloqot ko'nikmalarini mustahkamlashda samarali pedagogik vosita hisoblanadi. Tadqiqot natijalari pedagogik amaliyotda ijodiy o'yinlarni tizimli joriy etish hamda metodik tavsiyalar ishlab chiqish zaruratini tasdiqlaydi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Mazkur tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarda kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishda ijodiy o'yinlar muhim pedagogik vosita sifatida namoyon bo'ladi. Nazariy tahlil va amaliy kuzatuvlar shuni ko'rsatdiki, ijodiy o'yinlar bolalarda nutq faolligi, shaxslararo muloqot ko'nikmalari, ijtimoiy moslashuv hamda hamkorlik qobiliyatlarini kompleks tarzda rivojlantiradi. Shu bilan birga, o'yin jarayonida bolalar mustaqil fikrlash, tashabbuskorlik, emotsional faollik va ijodiy yondashuvni o'zlashtiradi, bu esa ularning shaxs sifatida shakllanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Tadqiqot natijalariga asoslanib quyidagi xulosalar chiqarish mumkin:

1. **Ijodiy o'yinlarning pedagogik ahamiyati.** O'yin faoliyati bolalarda kommunikativ ko'nikmalarni shakllantirish, nutq madaniyatini rivojlantirish va shaxslararo muloqotga kirishish qobiliyatini mustahkamlashda samarali vosita ekanligi aniqlandi.
2. **Metodik yondashuvlarning samaradorligi.** Pedagog tomonidan tizimli tarzda tashkil etilgan ijodiy o'yin mashg'ulotlari bolalarda ijtimoiy-kommunikativ rivojlanish va nutq faolligini sezilarli darajada oshiradi.
3. **Shaxsiy xususiyatlarni hisobga olish.** Har bir bolaning individual psixologik xususiyatlari, qiziqishlari va rivojlanish darajasi ijodiy o'yinlarni tanlash va tashkil etishda muhim omil hisoblanadi.
4. **O'yin turining ta'siri.** Dramatik, rolli, konstruktiv va tasviriy o'yinlar turlicha pedagogik vazifalarni bajaradi: dramatik va rolli o'yinlar shaxslararo muloqotni rivojlantirsa, konstruktiv va tasviriy o'yinlar nutq rivoji va ijodiy fikrlashni rag'batlantiradi.

Tadqiqot asosida quyidagi pedagogik tavsiyalar ishlab chiqildi:

- maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ijodiy o'yinlarni tizimli ravishda o'quv jarayoniga joriy etish;
- pedagoglar uchun ijodiy o'yinlarni samarali tashkil etish bo'yicha metodik qo'llanmalarni ishlab chiqish va ularni amaliyotga tatbiq etish;
- bolalarning individual psixologik xususiyatlari, nutq rivoji va muloqot darajasini hisobga olgan holda o'yin mashg'ulotlarini moslashtirish;
- o'yin jarayonida bolalarni faol ishtirok etishga, fikr almashishga va mustaqil qaror qabul qilishga rag'batlantirish;
- zamonaviy pedagogik innovatsiyalar va interaktiv texnologiyalarni ijodiy o'yinlar bilan uyg'unlashtirib qo'llash.

Umuman olganda, tadqiqot shuni ko'rsatdiki, ijodiy o'yinlar maktabgacha yoshdagi bolalarda kommunikativ kompetensiyani rivojlantirish, nutq faolligi va shaxslararo muloqot ko'nikmalarini shakllantirishda ilmiy asoslangan va samarali metodik vosita hisoblanadi. Shu bois pedagogik amaliyotda ijodiy o'yinlarni tizimli qo'llash hamda metodik tavsiyalarni kengaytirish muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Vygotskiy, L. S. (1978). Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. Cambridge, MA: Harvard University Press.
2. Эльконин Д. Б. Психология игры и развитие ребёнка. – Москва : Педагогика, 1989. – 304 с.
3. Леонтьев А. Н. Деятельность. Сознание. Личность. – Москва : Политиздат, 1975. – 304 с.
4. Запорожец А. В. Психология развития ребёнка: игровая деятельность. – Москва : Педагогика, 1986. – 272 с.
5. Бодаева Т. В. Развитие коммуникативной компетенции у детей дошкольного возраста через игру. – Москва : Просвещение, 2005. – 160 с.
6. Олишевская Н. Н. Инновационные технологии в дошкольном образовании. – Санкт-Петербург : Питер, 2010. – 192 с.
7. Миронова Л. А. Развитие речи и коммуникативных навыков у дошкольников. – Москва : Академия, 2012. – 256 с.
8. Государственный образовательный стандарт дошкольного образования Российской Федерации. Функциональные требования к развитию речи и коммуникативной компетенции. – Москва, 2013.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №2(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.